

CRÍTICA / POESIA

De consentida, gens. De puta, una miqueta

La mallorquina Antonina Canyelles publica d'una tacada un recull d'inèdits i una antologia

MONTSERRAT COSTAS

Benvinguts a l'univers d'Antonina Canyelles: si us atreviu a posar-hi els peus, aneu amb compte, no rebéssiu algun dard enverinat. O un vers massa bonic.

Si Antonina Canyelles no existís l'hauríem d'inventar, i també ens hauríem d'inventar una editorial per publicar-la. Però resulta que sí, que existeix, i també existeixen uns nois agosarats que s'han inventat l'editorial Lapslàtzuli i l'han estrenada amb ració doble de Canyelles. Per una banda, *Tasta'm*, un recull nou; i per una altra, *Putes i consentits*, una necessària i absolutament merescuda antologia que arreplega poemes dels seus quatre llibres publicats fins ara –entre el tercer i el quart van passar més de vint anys, cosa insòlita per no dir injusta per a una veu amb tantes coses a dir.

La poeta apunta, dispara i ens deixa atònits en qüestió de segons. Els seus versos són fiblons, en paraules del prologuista, Albert Mestres, o bé un tret, una guillotina, tal com els defineix l'editor, Jon López de Viñaspre. En efecte, els seus poemes són breus i concentrats, ens estabornen, ens provoquen rialles instantànies o ens deixen amb un rau-rau a l'estómac de pura incomoditat. En la seva poesia la forma és inconfundible i molt important, no es pot parlar d'Antonina Canyelles sense fer-ne esment. Però, i el fons? De què punyetes ens parla aquesta mallorquina capaç d'inventar-se escenes com aquesta?

Ha caigut un paisatge
i s'ha trencat com un ou.
Hi tiren serradís i l'agranen.

D'una mort física

La mort amara tota l'obra d'Antonina Canyelles, del primer vers a l'últim. La mort pròpia, la mort del pare, la mort de tots. Però, ep! No es tracta d'una visió metafísica de la mort, ni espiritual, ni cap mandanga d'aquestes. En Canyelles, la mort és una experiència purament física, o més aviat una constatació: un cos que ja no es mou, una transformació de la matèria, una colla de cucs en ple banquet. Precisament aquesta fredor en el tractament de la mort, aquesta descerimonització, destranscendentalització, és tot un cop de puny als prejudicis del lector, avesat a les llàgrimes que acompanyen el dol:

Li tragueren l'anell.
El disfressaren de sant Josep.
Me'l mostraren.
De viu havia estat mon pare.

Fins i tot es permet al·ludir
al suïcidi amb una naturalitat
gairebé nòrdica i a la vida
amb un cinisme gairebé
mediterrani:

Juga-t'hi la mort,
que la vida
no és teva.

Dels homes i dels llops

És evident que en l'univers Canyelles no hi ha lloc per a l'esperança: la maldat intrínseca dels homes és un fet. Els poemes van carregats de personatges foscos, perversos, corruptes i, a sobre, poderosos. La càrrega moral és constant i pesadíssima:

Llops, vigilau l'infant.
No fos cosa
que els homes se'l menjassin.

Exerceix el paper de cronista d'una societat imperfecta, poblada d'humans capaços d'esguerrar-la –en contraposició als animals, les plantes o el mar, en qui projecta tot allò de positiu que hi ha en la natura–, i sense possibilitat de redempció.

més tinta.
Dau-me més tinta
i més paper,
que estic fent
un inventari de desastres.

Riguem, doncs, mentre en siguem capaços. Sempre, però, ens quedarà una Antonina Canyelles per fer-nos recordar dels llops que ens aguiten.

Antonina Canyelles. *Putes i consentits* / *Tasta'm*.
Editorial Lapslàtzuli. Barcelona: 2011.
ISBN: 978-84-93908-01-0 / 978-84-93908-02-7

Montserrat Costas (Capellades, 1976) és poeta, treballa d'editora i de vegades fa de periodista.
www.montserratcostas.cat

